

+ Johan Bonny, Bisschop van Antwerpen

Antwerpen, 31 januari 2012

Aan de pastoor en het parochieteam
Aan de voorzitters van de kerkraden
Aan de voorzitters van de CKB's

Geachte mevrouw, geachte heer,
Goede vrienden,

Vorig jaar richtte Vlaams Minister Geert Bourgeois een brief aan alle gemeentebesturen met de vraag om te werken aan een meerjarenplan voor hun gemeente, inbegrepen de uitgaven voor kerkgebouwen. Als kerkelijke overheid hebben we ons geëngageerd om constructief mee te werken aan een globale denkoefening rond het gebruik, de instandhouding en het beheer van de kerkgebouwen in Vlaanderen. Enerzijds dringt deze denkoefening zich op, anderzijds is ze niet eenvoudig. Een kerkgebouw is geen zakelijke ruimte; het is een gebouw met een ziel, met een geschiedenis en vooral met een levende gemeenschap erom heen. Het lijkt ons daarom belangrijk dat de voorziene denkoefening rustig en objectief kan verlopen, in een sfeer van constructieve samenwerking tussen alle betrokkenen.

Met het oog op een gelijklopend tijdsplan in de parochies en federaties van ons bisdom, stellen we voor om in twee fasen te werk te gaan: eerst het interne gesprek binnen de kerk, daarna het gesprek tussen de kerk en de burgerlijke overheden.

De eerste fase van de denkoefening kan het best binnen de kerkgemeenschap zelf georganiseerd worden. Hoe kijken plaatselijke kerkgemeenschappen naar het toekomstige gebruik en de toekomstige financiering van hun kerkgebouw? We stellen voor dat vertegenwoordigers van alle kerkbesturen en parochies van ons bisdom per gemeente één of meerdere samenkomsten zouden organiseren om na te denken over de kerkgebouwen die op het grondgebied van hun gemeente gelegen zijn. Het is duidelijk dat deze gesprekken enkel verkennend kunnen zijn. Beslissingen kunnen en moeten daar niet genomen worden. Wel kan men samen het gesprek voorbereiden dat men nadien, in een tweede fase, met het gemeentebestuur zal aangaan. Samen kan men een aantal bedenkingen, voorstellen of suggesties opstellen.

We stellen voor dat dit voorbereidend gesprek onder verantwoordelijken van kerkbesturen en parochies in iedere gemeente zou plaats vinden tijdens het voorjaar van 2012, ten laatste tegen 30 juni 2012. Deze eerste fase kan in meerdere stappen verlopen. Het kan nuttig zijn dat enerzijds de kerkbesturen en anderzijds de pastorale verantwoordelijken (of parochieteams) eerst apart vergaderen (bijvoorbeeld in februari, maart of april 2012) en pas nadien samen met elkaar overleggen om tot een synthese te komen (bijvoorbeeld in mei of juni 2012). Voor dit gezamenlijk overleg stellen we voor dat de canoniek benoemde pastoor hiertoe het initiatief neemt. Hij kan dit uiteraard aan een medewerker delegeren.

Pas in een tweede fase kunnen de vertegenwoordigers van kerkbesturen en parochies samen in gesprek gaan met de burgerlijke overheden van hun gemeente. Deze gesprekken kunnen best na de zomervakantie van 2012 gepland worden. Uiteraard zullen de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2012 een scharniermoment in deze gesprekken vormen. In sommige gemeenten kan het aangewezen zijn te wachten tot het nieuwe gemeentebestuur is aangesteld, vooraleer de gesprekken te starten of verder te zetten. Het zijn trouwens de nieuwe gemeentebesturen die op de vraag van de Minister zullen moeten antwoorden. Om praktische redenen zullen de eigenlijke gesprekken met de gemeentebesturen daarom pas in het jaar 2013 kunnen gevoerd worden. Het is aan te bevelen dat op het gezamenlijk overleg van de eigen kerkgemeenschap duidelijk wordt afgesproken wie in eerste instantie de communicatie met de gemeente zal voeren.

Als hulpmiddel bij het gesprek, vindt u hierbij twee werkbladen: één over het kerkgebouw en één over de parochiegemeenschap die bij het kerkgebouw hoort. Met deze werkbladen kan u het gesprek op plaatselijk niveau voorbereiden. Hoe beter u gedocumenteerd bent, hoe efficiënter het gesprek kan verlopen. Het is niet de bedoeling dat deze werkbladen ingevuld aan het bisdom of aan de gemeente worden gestuurd. Ze zijn bedoeld als hulpmiddel voor uw interne denkoefening. Omdat Minister Bourgeois de algemene situatie van de kerkgebouwen in Vlaanderen in kaart wil brengen, zal in de komende maanden een specifiek invulformulier opgesteld en rondgestuurd worden. Een medewerker van het CRKC (Centrum voor religieuze kunst en cultuur) legt momenteel de laatste hand aan dit invulformulier. Zodra het invulformulier beschikbaar is, zal het u toegestuurd worden.

Om deze denkoefening in alle transparantie te laten verlopen, zullen alle burgemeesters van gemeenten die in het bisdom Antwerpen liggen een kopie van deze brief ontvangen. Wij zullen hen vragen om met de gemeenteraad en het college in het voorstelde tijdsplan te willen meestappen.

Het beleid van het bisdom Antwerpen zal de ontwikkeling van dit dossier uiteraard van nabij volgen. Voor uw overleg kan u steeds beroep doen op de dossierkennis of de ondersteuning van de diocesane diensten. Werkteksten of verslagen van uw intern overleg of van uw overleg met de gemeenten kan u steeds bezorgen aan kanunnik Wim Selderslaghs, bisschoppelijk vicaris voor de parochies.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read "John Bonny". The signature is written in a cursive style with a small cross-like mark at the beginning.

Bisschop van Antwerpen

cc.

gemeentebesturen in het bisdom Antwerpen ; federatiecoördinatoren en federatiecontactpersonen; CCV in het bisdom Antwerpen ; Stadspastoraal Antwerpen ; leden van de bisschopsraad ; de heer Paul Vermeulen